John Tolkien (1892 – 1973): Pán prstenů (1954 – 1955)

Struktura zkoušky:
I. Beletristický text:
A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;
B. 1. Doba a místo (děje);
2. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
3. Námět, témata, hlavní motivy;
4. Zvláštnosti kompozice;
C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

Tato kniha se vesměs zabývá hobity a z jejích stránek se čtenář může dozvědět hodně o jejich povaze, ale málo o jejich dějinách. Další informace lze najít také ve výboru z Červené knihy Západní marky, který byl vydán pod názvem „Hobit“. Onen příběh byl čerpán z prvních kapitol Červené knihy, sepsaných samotným Bilbem, prvním hobitem, který se proslavil ve velkém světě, a jím nazvaných „Cesta tam a zase zpátky“, protože pojednávají o jeho cestě na východ a o jeho návratu: dobrodružství, které později zapletlo všechny hobity do velkých událostí onoho věku, jež jsou vylíčeny v této knize.

Mnozí si ovšem mohou přát dozvědět se více o tomto pozoruhodném nárůdku hned na počátku, kdežto jiní snad nevlastní předcházející knihu. Pro takové čtenáře je zde shrnuto několik poznámek o důležitých otázkách hobitosloví a je krátce připomenuto první dobrodružství.

Hobiti jsou nenápadný, ale starobylý národ, dříve početnější než dnes; mají totiž rádi mír a pokoj a dobře obdělávanou půdu: jejich oblíbeným sídlištěm býval spořádaný venkov s dobrými hospodáři. Nikdy neporozuměli strojům složitějším než kovářské měchy, vodní mlýn nebo ruční stav, a neměli je rádi, ačkoli uměli obratně zacházet s nářadím. I za starých časů bývali zpravidla plaší před „Velkými lidmi“, jak nám říkají, a dnes se nám úzkostlivě vyhýbají a těžko se dají nalézt. Dobře slyší a mají bystrý zrak, a třebaže mají sklon k tloustnutí a neradi zbytečně spěchají, jsou nicméně hbití a obratní v pohybech. Od počátku znají umění rychle a tiše zmizet, když se okolo hrne nějaký Velký člověk, kterého nechtějí potkat; a toto umění rozvinuli do té míry, že člověku může připadat čarodějné. Ale hobiti ve skutečnosti nikdy žádné čarodějnictví nestudovali a jejich nepolapitelnost vyplývá jen z jejich odborné zdatnosti, kterou vzhledem k hobití dědičnosti, praxi a důvěrné spřízněnosti se zemí nemohou větší a nemotornější plemena napodobit.

II. Nebeletristický text:
A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;
B. Jazykové apod. zvláštnosti.

J.R.R. Tolkien strávil první světovou válku v zákopech na západní frontě u 11. praporu Lancashirských fyzilírů. Jako spojovací důstojník prošel peklem války, které ho stíhalo i po jejím konci. Knihy Hobit a Pán prstenů sloužily i jako léčba z utrpěných traumat.

Tisíce mužů v blátě vedle rozkládajících se mrtvol a krysami ohlodaných koster čekají, až zazní povel k útoku. Tento výjev sedí jak na pompézní bitvy z Tolkienových děl, tak na reálné bitvy 1. světové války.

Podle mnohých je například Bitva pěti armád inspirována masakrem v bitvě na Sommě. Hrůzy války Tolkiena nejen inspirovaly, ale hlavně ho mučily dávno po tom, co odešel pracovat do Oxfordu jako profesor. „Tolkien řekl svým dětem o hrůzách války, bojích v plynu, v neuvěřitelném množství bahna. Popsal to jako animální hrůzu," říká autor knihy Tolkien a Velká válka John Garth. Přesto o válce podle Gartha mluvil Tolkien jen zcela výjimečně. Byl jedním z těch veteránů, kteří prostě o tom, co zažili, nemohli nebo nedokázali mluvit. „Byla to prostě ta nejhorší zkušenost, jakou kdy kdo mohl projít," dodává Garth.

Podle něj právě psaní knih jako Hobit nebo Pán prstenů byly pro Tolkiena způsobem, jak se s traumatem války vyrovnat. Podle něj lze v dílech vystopovat skutečné obrazy z války. „Třeba Mrtvé močály, kde mrtví válečníci hledí skrze vodu nahoru. Na podzim 1916 bylo celé bojiště na Sommě pokryté mrtvolami. Díry po dělostřeleckých granátech i zákopy byly plné mrtvých těl, které v nich plavaly. Tolkien tohle všechno viděl a vtělil do svého díla.